

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Серія: “Українська державна символіка”

I випуск

ПРАПОРОВІ БАРВИ УКРАЇНИ

До Дня Державного прапора України

Методико-бібліографічні матеріали

Харків – 2006

Українська державна символіка. І випуск
“Прапорові барви України”
(До Дня Державного прапора України)
Методично – бібліографічні матеріали

Мета видання – пробуджувати пізнавальні інтереси громадян до вивчення історії та культури українського народу, допомогти бібліотекам у вихованні молоді та старшого покоління поваги до державної символіки, формуванні в них національної свідомості і громадянського патріотизму.

«Наш стяг – пшениця у степах
Під голубим склепінням неба».

Державний прапор як символ країни є втіленням національної єдності, честі та гідності, традицій державотворення, історії та сьогодення. Під його знаменом ми йшли до проголошення самостійної України, до перемоги. Це прапор миролюбства. Він нагадує наше літо, коли небо над Україною таке синє, як покрови Пречистої Діви, і наші лани такі золоті, як паски на маминому столі.

В усі віки і в усіх народів державний прапор був однією з найвищих і шанованіших святинь. Прапор символізував єдність земель і племен; прапор сконсолідував міста і краї в державу, а духовно й історично близькі етноси – в націю. Під прапором воїни вирушали в похід, з прапором виступали на захист своєї батьківщини, прапор символізував стабільність держави й урочистість тих чи інших всенародних подій, свят, ритуалів.

З проголошенням незалежної України національні символи – гімн, прапор і герб – стали на сторожі утвердження самостійності і суверенітету держави. Прапор (прасл. – лечу, рухаюсь) – власне, прапор, стяг, корогва, значок, що виконує роль офіційного символу. В сучасному вигляді – це полотнище одного або поєднання кількох кольорів, форми й розміру з написом, прикрасою, певним зображенням. Прапори бувають державні, міжнародні, територіальні, штандарти, громадських організацій, політичних партій, військової частини, судна, спортивних клубів, родові, церковні та ін.

Про сьогочасний Державний прапор України в Конституції нашої держави мовиться лаконічно: “Державний прапор України – стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів”. Дослідникам історії України відомо, що ці два кольори - синій і жовтий - були стяговими ще за часів давньоукраїнських, часів Київської держави. В Україні-Руси існували лише князівські стяги. Вони мали переважно трикутну форму, а найбільш вживаними кольорами були червоний, білий та блакитний, рідко жовтий. Використання жовтого та блакитного кольорів на прапорах України-Руси простежується від прийняття християнства. У пізніші часи форми, кольори прапорів урізноманітнювалися, з’являлися додаткові зображення і написи.

Синьо-жовте поєднання на українських прапорах відоме з XV ст., коли галицькі полки з такими стягами брали участь у Грюнвальдській битві 1410 року. Подібне сполучення кольорів походить від герба Галицько-Волинського князівства - золотого лева в синьому полі, який з’явився в другій половині XIII ст. Принагідно відзначити, що прапори повсюдно виготовляються, як правило, відповідно до кольорів герба тієї чи іншої землі, країни.

Значний вплив на українське прапорництво мав розвиток козаччини. Наймаючи козаків для воєнних походів, монархи дарували їм клейноди, які пізніше залишилися і використовувалися козаками. Запоріжжя мало і своє власне прапорництво. Велика корогва Запорізької Січі була червона із зображенням на лицьовому боці білого архангела Михаїла, а на зворотньому – білого грецького хреста, оточеного золотими небесними світилами. Запоріжжя дало також початок українському морському прапорництву.

З упадком Гетьманщини та приєднанням Центральної і Західної України до Росії та Австрії український прапор зник. Першу спробу створити жовто-блакитний прапор з двох горизонтальних смуг приблизно такої форми, як тепер, здійснила Головна Руська Рада, яка почала боротьбу за відродження української нації. У червні 1848 року на міській ратуші Львова вперше замайорів жовто-блакитний прапор.

На початку XX ст. у Галичині жовто-блакитний прапор (тобто жовта смуга вгорі, а блакитна – внизу) став прапором західноукраїнського військово-політичного з’єднання Українських січових стрільців, яке рішуче виступало за створення незалежної Української Народної Республіки.

22 березня 1918 року Центральна Рада ухвалила Закон про Державний прапор республіки, затвердивши жовто-блакитний прапор символом Української Народної Республіки. Саме таким, жовто-

блакитним, був і прапор, під яким у часи УНР відбувалися масові маніфестації. Влітку 1917 року частина кораблів колишнього Російського чорноморського флоту підняла на своїх щоглах українські жовто - блакитні прапори.

За гетьмана П.Скоропадського порядок кольорів змінився, і було затверджено блакитно - жовтий прапор Західноукраїнської Народної Республіки.

Невипадково акцентується увага на порядку розташування кольорів, оскільки тривалий час українські історики та геральдисти не могли зійтися на думці, як саме розташувати їх: жовтий – угорі, синій – унизу, чи навпаки. Особливо загострилася ця полеміка, в якій брали участь відомі українські історики та мистецтвознавці І.Крип'якевич, С.Томашівський, К.Широцький, в 1911 – 1913 рр., коли загострилося й питання відродження української державності, української національної єдності, а відтак і національної символіки. Зрозуміло, що найпотужніше ця боротьба розгорілася в Західній Україні, де почуття українського національного патріотизму та національної гордості завжди були яскраво вираженими. 13 листопада 1918 року сформована у Львові на хвилі національно-визвольної боротьби Українська Національна Рада проголосила державним прапором Західноукраїнської Народної Республіки національний синьо-жовтий прапор. Зауважимо, що державним прапором ЗУНР був уже не жовто-синій, а саме синьо-жовтий. 20 березня 1920 року він був затверджений і на Прикарпатській Русі, тобто Закарпатті, а з 1939 року і на Карпатській Україні, отже, він був ідентичним тому, яким є в наші дні прапор незалежної України. Відтак можна вважати, що справжня історія нашого сучасного державного прапора починається з листопада 1918 року.

В 1945-1949 рр. в еміграції виникли непорозуміння між прихильниками блакитно-жовтого і жовто-блакитного порядку поєднання кольорів, що закінчилися постановою Української Національної Ради, яка відзначала, що до остаточного виготовлення державних емблем незалежної влади в Україні національний прапор буде блакитно-жовтий.

Перший прапор УСРР (встановлений у березні 1918 року) був червоний з золотими ініціалами «УСРР» у горішньому червоному накутнику з золотою облямівкою. Такий прапор майорів над будинком уряду України в Харкові, першої столиці України до 1934 року. Після входження до складу СРСР для республіки створено новий прапор, червоний з золотими схрещеними серпом і молотом, супроводженими ініціалами «УСРР». В 1949 року Президія Верховної Ради УРСР ухвалила прапор з горизонтально розташованих смуг: верхньої – червоного кольору і нижньої – лазурового кольору з зображенням у верхній частині золотих серпа і молота і над ними – червоної п'ятикутної зірки, облямованої золотою каймою.

Червоний колір в державному прапорі України спостерігаємо і в Київській Русі, і в Запорізьській Січі; червоним прапором користувалися і гетьман Б.Хмельницький, і галицькі та буковинські “Січі” 1900-1914 років, і Радянська Україна.

Про червону прапорницьку традицію в Україні красномовно говорить яскравий приклад позаминулого століття. Коли Шевченкову труну вранці 8 травня 1861 року було вже прилаштовано в далеку дорогу на дніпровські береги, і петербурзькі українці зрозуміли: навік прощаються з велетом духу, піднявся над велелюдним натовпом Пантелеймон Куліш і проголосив: “Що це, батьку Тарасе, ти від’їжджаєш без червоної китайки, заслуги козацької? Чим ти нижчий від тих козацьких лицарів, що червоною китайкою вкривалися, заслугою козацькою пишались? Ні один предок твій не сходив з цього світу без цієї останньої честі... Розкиньте ж, небожата, червоний цвіт славетний на чорній сумній домовині Тарасовій! Отепер їдь, Батьку! Нехай земляки знають, що ми тут в столиці своєї святої старовітщини не занедбали...”

З’явися, Батьку, серед рідного краю під своєю червоною китайкою...”

Поетично оспіває славні сторінки червоного прапора України у вірші “Парад перед Брамою Вічності” наш видатний поет-лірик, депутат Верховної Ради України Б.Олійник:

Стягам калиновим

вклонимось,

Що не схилились орді.

За ратоборців

помолимось

Небу, Землі і Воді.

Крізь півстоліття невгоєне –

Різних призовів і дат –

Строго шикуються воїни

розглядається як посягання на честь нації та держави; публічний глум над Державним прапором України, а також над офіційно встановленим прапором іноземної держави є злочином. Саме тому передбачаються санкції за порушення встановленого порядку поводження з прапором.

23 серпня 2004 року на вшанування багатомісячної історії українського державотворення, державної символіки незалежної України та з метою виховання поваги громадян до державних символів України Указом Президента України було встановлено відзначати щорічно, 23 серпня, День Державного прапора України.

Прапор держави. Що це? Часто-густо наша молодь не замислюється над цим. Одна читачка навіть сказала: “Це один із видів святкових прикрас”. Але ж заради цього клатика тканини люди віддавали своє життя. Тому, що це не просто красиве барвисте полотнище. Це символ нашої боротьби за свободу і незалежність, символ, який об’єднує людей різного віку і професій, наповнює їх патріотичним почуттям обов’язку захищати свою Вітчизну. І почесне завдання бібліотеки, духовне пошукання її працівників – сприяти формуванню патріотичної та громадянської самосвідомості сучасної молоді та нашого суспільства в цілому.

З метою поглиблення знань громадян про державні та національні символи України доцільно організувати в бібліотеках:

- цикл книжково-ілюстративних виставок,
- відкриті перегляди літератури,
- історичні читання,
- тематичні полиці,
- куточки державної символіки,
- читацькі конференції,
- тематичні вечори,
- конкурси,
- вікторини,
- усні журнали,
- години цікавих повідомлень,
- дискусії,
- диспути.

Можна запропонувати назви для проведення заходів:

- “Державні символи України. Прапор”
- “Твій прапор, Україно”
- “Бредуть волами наші прапори”
- “Прапорові барви України”
- “Нашого цвіту - по всьому світу”
- “Гірка доля українських святинь”
- “Гетьманські клейноди”
- “Бойові прапори козацького війська”
- “Прапори слобідських полків”
- “Пильуйте славу полкових знамен”
- “Краса і гордість нашої держави”
- “Державний прапор – прапор-дивоцвіт”
- “Державний прапор України – святиня народу”
- “У сяєві жовтім, блакитнім зустріли нову ми добу”
- “В історії нашої за владу змагались й блакитні стяги й золоті”
- “Наш прапор – як літо: блакитне небо, золоті ниви”
- “Україна відзначає День Державного прапора”
- “Свято єдності, свято духу”

Додаток 1.

Історичне поле українського прапорництва.

(Книжкова виставка).

Розділ 1. Було колись в Україні...: бойовий червоний прапор.

«Русичі великі поля черленими щитами перегородили, шукаючи собі честі, а князю - слави...

Черлен стяг, біла хоругов, черлена чілка, срібне ратище – хороброму Святославовичу”.

«Наступ почався 4 червня, в неділю. О восьмій годині рано, при зміні варті, побачили спершу корогву червону з білим хрестом і білою обвідкою; потім показалася друга червона корогва, а коло неї три білі й дві чорні, і дві жовто-облочисті, під ними 8 тисяч козаків, кінних і піших, вибраного війська».
М.С.Грушевський.

Розділ 2. Прапори Української Радянської соціалістичної республіки.

«Той прапор червоний в двадцятім сторіччі
Пронесли, як козаки,
Робочі, радянські полки героїчні,
Боженки, Щорси, Ковпаки».
В.С.Баленок.

«На світанку 23 серпня 1943 р. із півночі радянські воїни вийшли на площу ім. Дзержинського, на якій над будівлею Держпрому вночі групою розвідників під командою старшого лейтенанта О.Челишкова було піднято червоний прапор».
Б.К.Мигаль та Б.П.Зайцев.

«Над Харьковом взвилось родное наше знамя,
И засверкала вновь советская звезда.
Он снова наш, он снова с нами,
Освобожденный – навсегда!»
Д.Бедний.

Розділ 3. Наша перлина, наша святиня: державний прапор незалежної України.

«Прапор Руси повіває
Синьо-жовтий, золотом тканий,
А на нім завіт сіяє
Мономахом ще нам даний.
Гей! Єднайтесь, рідні діти,
Бо в єдності наша сила –
Єдність може лиш злучити,
Що незгода розлучила...».
М.Рус.

Додаток 2.

“Відроджена святиня – знамено України”.

Сценарій масового заходу до свята Дня Державного прапора України.

1-й ведучий. 23 серпня 2006 року, український народ, усі ми, вперше святкували День Державного прапора України. Тобто ми стали свідками зародження ще однієї, дуже важливої для політичного та національного єднання нашого народу державної традиції.

Читець 1. Вже скільки закривавлених століть

Тебе, Україно, імені лишали...
Тож встаньмо, браття, в цю урочу мить:
Внесіте прапор вільної Держави!
Степів таврійських і карпатських гір
З'єднався колір синій і жовтавий.
Гей, недругам усім наперекір –
Внесіте прапор вільної Держави!
Ганьбив наш прапор зловорожий гнів,
Його полотна в попелі лежали...
Але він знов, як день новий розцвів,
Внесіте прапор вільної Держави!
Повірмо в те, що нас вже не збороть,
І долучаймось до добра і слави.

Хай будуть з нами Правда і Господь –
Внесіть прапор вільної Держави!

В.Крищенко. Прапор України.

2-й ведучий. До внесення прапора вільної України прошу всіх встати!

Внести прапор!

Державний прапор - одна з офіційних емблем держави, яка символізує її суверенітет. Український державний прапор являє собою синьо-жовте прямокутне полотнище з двох рівних за шириною, горизонтально розташованих смуг: верхньої – синього кольору, нижньої – жовтого кольору, із співвідношенням ширини прапора до його довжини 2:3.

3-й ведучий. Поєднання кольорів синього і жовтого може трактуватися багатозначно: це кольори сонця, Верховного божества наших предків, та води – основних життєдайних сил і символів української міфології, це і чисте, мирне, безхмарне небо, що простягнулося над жовтим кольором хлібного лану – символом мирної праці і достатку, це золотий вогонь свічок на вінках, що пливають синіми водами рік на свято Івана Купала, фрески Софійського та Михайлівського соборів у Києві. Однак головна ідея синьо-жовтого – це велика гармонія космосу, сонця, води та всього, що на землі стущого.

2-й читець.

Небесно-золотий наш стяг
Ти пахнеш небом щирим злотом
На тебе йде орда болотом
Ти вдома вже а не в гостях

Вогонь з водою шал стихій
В тобі запікся у двобої
Тут первні світу тут обое
В обіймах в долі грозівій

Але вже каже нам судьба
Аж зазирає Богу в вічі
А я вже тут була не двічі
Вже не піду помру хіба

І. Драч. "Небесно-голубий наш стяг..."

1-й ведучий. Прапори держав, народів відомі нам з античних часів. Давні стяги на Русі були у великій шані ще за часів язичництва, а після запровадження християнства вони освячувались образом животворного Христа, що було перейнято від греків. Слов'яни обожнювали свої знамена й вірили, що у военний час вони найсвятіші від усіх ідеалів. Прапороносцями призначали, як правило, визначних богатирів, які мали обов'язок постійно тримати прапор над полем бою, пильно охороняти його.

2-й ведучий. Серйозне вивчення кольорових композицій у літописних пам'ятках дало підставу російським геральдистам у 1910 році назвати синій і жовтий серед державних кольорів Давньої Русі.

Цікавою є версія львівського мовознавця М.Роговича щодо давньої української традиції поєднання жовтого та синього кольорів. Так, згідно з нею, слово «хохол», яким дехто зневажливо називає українців, монгольського походження: «хох» – синій, небесний, «улу» (юлу) – жовтий. Кінцева голосна редукується, і ми маємо теперішнє звучання.

Ця здогадка досить вірогідна. Згадаймо: в багатьох літописах вказується, що мечі як символ незалежності і перемоги фарбували у синій колір, а вкладали їх у золоті піхви.

3-й ведучий. Синьо-жовті кольори поширюються на західноукраїнських землях у ХІУ ст., зокрема на гербових відзнаках. Якщо в Києві, очевидно під польським впливом, починають входити до геральдики білий та червоний кольори (білий архангел Михаїл на червоному полі), то в гербах Львівщини, Поділля, Холмщини, Закарпаття зустрічаються синій та жовтий кольори. Червоний колір Київської землі трансформувався з часом у малиновий прапор запорізьких козаків (ХУ – ХУІ ст.).

1-й ведучий. Червоний прапор був завжди символом героїки українського народу – так свідчать українські думи вже багато століть. Це підтверджується, зокрема, думою про Самійла Кішку – козака, що втік з турецького полону.

3-й читець. Він повертався в Січ на турецькій галері, яку вартові січові козаки спочатку прийняли за ворожу і почали обстрілювати, але Кішка вчасно

Чогось здогадав,
Сам на чердак виступав,

Червоні хрещаті давні корогви

Із кишені винімав,

Розпустив, до води похилив...

Сам низенько уклонив.

І запорожці радісно опізнали і прийняли свого побратима.

1-й ведучий. А в народній пісенній уяві з'явився символічний образ боротьби Червоної Калини України. Найрішучіше цей крок було зроблено в легендарній пісні часів Хмельниччини "Розлилися круті бережечки...". Цій калиновій козацькій пісні, особливо її останнім восьми рядкам, було призначено історією стати одним з найкращих гімнів України ХХ ст.

1-й читець.

Гей, у лузі червона калина,

Гей, гей, похилилася;

Чогось наша славна Україна,

Гей, гей, засмутилася.

А ми тую червону калину,

Гей, гей, та піднімемо,

А ми ж свою славну Україну,

Гей, гей, та розвеселимо!

2-й ведучий. Проте, окрім малинового прапора, козацькі полки мали прапори різних кольорів, в тому числі жовті, сині, зелені та ін. Жовті та сині барви найчастіше зустрічаються в козацькому одязі часів визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького.

3-й ведучий. З ХУІІІ ст. полкові і сотенні козацькі прапори Війська Запорізького все частіше виготовляють з блакитного полотнища, на які жовтою фарбою наносять хрести, зорі, зброю, постаті святих. Подібні барви поширюються і на знамена козацьких полків Слобідської України. Зокрема корогва Балаклійської сотні Ізюмського полку була такою: на жовтій землі – червоний хрест, над ним – корона і блакитні лаври.

2-й читець.

Ой пуцу я кониченька в саду,

А сам піду к отцю на пораду.

Отець мій по садочку ходить,

За поводи кониченька водить.

"Ой на, сину, коника, не гайся,

Щоб ти 'д того війська не зостався!"

Військо йде, короговки мають,

Попереду музиченьки грають.

3-й ведучий. Ще напередодні Великої Вітчизняної війни в Ермітажі зберігалось чимало козацьких знамен, на яких можна було побачити поєднання цих двох кольорів.

2-й ведучий. Слушно згадати відомого письменника Олексу Стороженка, який свого часу навчався у Харкові. В його єдиній поетичній декларації про Україну, яку автор бачить, як Матір (уподібнення України з матір'ю має глибокі корені, зокрема в поезії бароко, що творилась у часи Козацької держави, де Україна бачилася ще й Козацькою Матір'ю) незвичайні символічні рядки:

3-й читець. Була гарна наша Мати,

Значна, сановита,

Синім небом завітчалась,

В степу сукню мала.

Лісами вбиралась

І стьождкою блакитною

В коси Дніпр влітала.

2-й ведучий. Тут виразно декларуються національні барви: «Синім небом завітчалась» і «Стьождкою блакитною в коси Дніпр влітала», а що «в степу сукню мала» – ясно, що жовту.

3-й ведучий. В силу обставин, політичної розчленованості та відсутності своєї державності в Україні за часів феодалізму єдиної уніфікованої символіки практично не існувало.

Потреба у відображенні національної символіки виникла в ході розвитку національно-визвольного руху в західноукраїнських землях в середині ХІХ ст. Тоді створена інтелігенцією у Львові

Головна Руська Рада прийняла як національну емблему колишній герб Галицького князівства – зображення жовтого (золотого) лева на блакитному полі. Поширення цих кольорів можна спостерігати на прикладі про оздоблення зали, в якій товариство “Руських жінок” Станіслава влаштувало вечір пам’яті Тараса Шевченка в березні 1895 року. Газета “Діло” розповідала: “На естраді посеред екзотичних квітів і зелені украшений синьо-жовтими фестонами пишавя величавий бюст Шевченка”.

1-й ведучий. Аналогічну картину спостерігаємо й у Східній Україні. Незважаючи на заборону російського уряду відзначати 100-літню річницю від дня народження Великого Кобзаря, київське студентство вийшло у березні 1914 року на маніфестацію під жовто-блакитними прапорами.

3 початком першої світової війни (1914 р.) в австро-угорській армії було створено військові частини з українців – Українські січові стрільці. Вони мали прапор, на якому був зображений архангел Михаїл, що тримає в одній руці меч, в другій – щит, де зображений золотий лев на блакитному фоні.

2-й ведучий. Після лютневої революції 1917 р. по країні прокотилася хвиля масових мітингів і демонстрацій. У Києві такий мітинг відбувся 29 (16 старого стилю) березня. На ньому робітники, солдати, інтелігенція йшли під червоними та жовто-блакитними прапорами. Під цими ж прапорами відбувалися масові маніфестації в Харкові, Севастополі та багатьох інших містах Російської імперії, в тому числі й двадцятитисячна демонстрація у Петрограді.

1-й читець. Газета «Речь» писала про ці події: « Над натовпом перед Казанським собором майоріли величезні прапори жовто-синього забарвлення колишньої Запорізької Січі й Гетьманщини». Інша газета, «Русская воля», доповнювала: « У всіх жовто-блакитні стяжки. Написи на жовто-блакитному полі – «Хай живе вільна Україна!». В київській газеті «Последние новости» був надрукований вірш Ядова «16 марта», у ньому є такі рядки:

2-й читець.

А под этим лучезарным

сводом

В вихре труб ликующего

звона,

Над свободным радостным

народом

Гордо рдеют красные

знамена.

Не сдержат ликующей

стихии,

Не объят очами всей

картины...

Вот сияют желто-

голубые

Гордо флаги

"Вільной України".

3-й ведучий. Жовтий та синій кольори як державні барви були прийняті офіційно Законом Української Центральної Ради у Києві.

3-й читець. Незабутній Павло Тичина так описав проголошення УНР:

Ой що в Софійському заграли дзвони, затремтіли,

На білі голуби – ангели в небі полетіли,

Ой там зібралися під прапори, під сонячні ще й сині.

Віднині – не буде більш пана у вільній Україні.

1-й ведучий. Такі самі кольори мав і прапор ЗУНР, ухвалений Законом про самостійність українських земель Австро-Угорської монархії (листопад 1918 року).

Прапор Організації українських націоналістів (ОУН), створеної у Відні 1929 року, і пізніше УПА - Української повстанської армії, як політичних угруповань, мав червоно-чорний колір. Стосовно цього було ухвалено спеціальну постанову на 2-му Великому зборі ОУН у квітні 1941 року.

2-й ведучий. Як національний прапор українського народу жовто-синє знамено було визнано окупаційною владою панської Польщі в Галичині (20-30 рр.). Було багато випадків, коли хлібом-сіллям та синьо-жовтим прапором цілими селами у вересні 1939 року селяни Галичини зустрічали радянські війська, що, однак, закінчилося трагічно для організаторів цих зустрічей – невдовзі вони були репресовані та знищені сталінським режимом.

3-й ведучий. Сьогодні Державний прапор постійно майорить на будинках Президії Верховної Ради України, резиденції Президента України, його представників в областях і районах, Кабінету міністрів України, у святкові дні – на будинках міністерств та відомств, інших державних та громадських організацій.

Синьо-жовтий Державний прапор України піднімається при відкритті міжнародних конференцій, під час офіційних церемоній, при врученні міжнародних спортивних призів. Наш прапор тріпотить на вершинах Гімалаїв, Ельбрусу і Кіліманджаро.

1-й читець.

Негода. Наче хвилі у Дніпрі,

Нуртують чорні хмари угорі.

Бувало також: мряка та імла

Неждано чистий обрій облягла.

Раптом бачиш трепетну блакить –

То український прапор майорить.

Зима настала. Глибоченний сніг

На сквери, площі і бульвари ліг.

2-й читець. Та подивися, друже, у вікно,

Де має жовто-синє знамено.

Ласкавий літній легіт проліта...

Он там цвіте пшениця золота.

Це український прапор - дивоцвіт.

Відбився в ньому неповторний світ.

І чорноморська гожа синява,

І далина мрійлива степова.

Карпати в нім, Донбас, Галичина –

Вся прехороша рідна сторона.

В нім біль народу, гордість, жаль і гнів,

Чекання світлих, радісних часів.

Ю.Загорський. “Негода. Наче хвилі у Дніпрі...”.

1-й ведучий. Дорогі друзі! Любіть свій народ, свою землю, яка є найкращою в світі.

2-й ведучий. Любіть свою Україну, пишайтеся її символами.

3-й ведучий. А сьогоднішнє свято нехай послужить зціленню і відродженню наших душ.

Список літератури.

Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верхов. Ради України 28 черв. 1996 р.: Із змінами, внес. Законом України від 8 груд. 2004 р. № 2222-ІУ: Станом на 1 січ. 2006 р.: Офіц. вид. / М-во юстиції України. – К., - 2006. – Розд.1, ст. 20. - С. 12.

Про День Державного Прапора України: Указ Президента України від 23 серп. 2004 р. № 987 //Офіційний вісник України. – К., 2004. - № 35. - С. 42.

Про Державний прапор України: Постанова Верхов. Ради України від 28 січ. 1992 р. № 2067 //Відомості Верховної Ради України. – К., 1992. - № 19. – С. 539.

Наруга над державними символами . Ст. 338 //Кримінальний кодекс України /М-во юстиції України. – К., 2004. – С. 234 - 235.

Баленок В.С. Червона калина – Україна: Питання укр. держ. символіки: Ст. 1991 – 2003 рр. / В.С.Баленок. – Львів., 2003. – 72 с.

Бедный Д. Собрание сочинений: В 8 т. /Ред. кол.: С.А.Васильев, Д.Е.Придворов, А.В.Прямков. – М., 1965. – Т. 8: Стихотворения (1941 – 1945). – 614 с. - Из содерж.: Над Харьковом взвилось родное наше знамя! – С. 97.

Братко-Кутинський О.А. Нащадки Святої Трійці: Генеза укр. держ. символіки / О.А.Братко-Кутинський. – К., 1992. – 85 с.

Було колись // Пам'ятки України. – 1989. - № 1. – С. 24.

Він – як літо: блакитне небо, золоті ниви...: [За презид. указом сьогодні, 23 серп. 2006 р., вперше

святкується День Держ. прапора України] // Уряд. кур'єр. – 2006. – 23 серп. – С. 1.

Гломозда К.Ю. Історичні гербові знаки та прапорові барви України / К.Ю.Гломозда, Д.Б.Яневський // Укр. іст. журн. – 1990. - № 5. – С. 63 – 64.

Грушевський М.С. Історія України-Руси: В 11 т., 12 кн. /Редкол.: П.С.Сохань, Г.В.Боряк, Л.Винар та ін. - К., 1991. – Т. 9, кн. 1: Хмельниччини роки 1650-1653. – 880 с. - Із змісту: Війна з Польщею 1651 р.; приготування і початки кампанії (осінь 1650 – весна 1651). – С. 225.

Держава. Державні символи України. Символіка державна. Символіка політична // Політологічний енциклопедичний словник / За ред. Ю.С.Шемшученка, В.Д.Бабкіна. – К., 1997. - С. 97 – 98, 100, 321, 322.

Драч І. Ф. “Небесно-золотий наш стяг...”. Сізіфів меч, або Гідронаука: [Вірші] / І.Ф.Драч // Анатомія блискавки: Поезія, проза. – Х., 2002. – С. 362, 366.

Дума про Самійла Кішку: [Дума часів козаччини] / Григор'єв-Наш // Історія України в народних думках та піснях / Григор'єв-Наш. – К., 1993. – С.93 – 94.

Ерстенюк М. Прапор / М.Ерстенюк // Довідник з історії України (А – Я) / За заг. ред. І.Підкови, Р.Шуста. – К., 2002. – С. 620-621.

Іванов В.В. Прапори слобідських полків / В.В.Іванов // Ювілейний збірник на пошану акад. Дм. Йван. Багалія. – К., 1927. – С. 745 – 747.

Ісаєвич Я. Бойові прапори козацького війська (середина ХУІІ ст.) / Я. Ісаєвич // Укр. іст. журн. – 1963. - № 1. – С. 85 – 87.

Грицик М. Великі твої жертви, Україно: Сценарій вечора до 70-річчя голодомору 1932-1933 рр.: [«Їдуть, їдуть людомори у червоних прапорах...»: Вірш] / М.Грицик // Укр. культура. – 2003. - № 9. – С. 32.

Кавун О. Хто історію творить: [13 черв. 1990 р. над будинком Житомир. міськради було піднято синьо-жовтий прапор] / О.Кавун // Голос України. – 2006.. – 23 серп. – С. 11.

Клейноди України: З історії держ. і нац. символіки: Комплект з 33-х кольорових худож. сувенір. листівок / К.Ю.Гломозда, Ю.Д.Прилюк, Д.Б.Яневський та ін. – К., 1991. – 33 листівки.

Климкевич Р. Прапор / Р.Климкевич // Енциклопедія Українознавства. – Париж ; Нью-Йорк, 1970. – Т. 6. – С. 2308 – 2310.

Кононенко І. Майже все життя Чорновола...: [Прем'єра худож.-док. фільму «Кам'яна держава», зображення в ньому подій 1991 р., коли у Верхов. Раді України вносили жовто-блакит. прапор] / І.Кононенко // День. – 2006. – 23 серп. – С. 2.

Конституція незалежної України / Під заг. ред. С.Головатого. – К., - 1995. – Кн. 1: Док., коментарі, ст. – 398 с. - Із змісту: Державні символи. – С.179, 250, 316.

Крищенко В.Д. Прапор України: [Вірш] / В.Д.Крищенко // Позаклас. час. – 2003. - № 1. – С. 39.

Лановик Б.Д. Становлення незалежної України / Б.Д.Лановик, М.В. Лазарович // Історія України. – К., 2006. - С. 502 – 503.

Литвин Н.М. Символіка незалежної держави / Н.М.Литвин // Позаклас. час. – 2001. - № 13. – С. 30 – 31.

Макаренко М. Запорізькі клейноди в Ермітажі / М.Макаренко // Україна. – 1924. – № 3. – С. 25 – 39.

Мигаль Б.К. Бої за Харків / Б.К.Мигаль, Б.П.Зайцев // Історія міста Харкова ХХ століття / Ред. кол. О.Н.Ярмиш, С.І.Посохов, А.І.Епштейн та ін. – Х., 2004. – С. 355.

Національна символіка: [Зб. ст.] / Упоряд. А.Сериков. – К., 1991. – Кн. 1. – 48 с. - (Б-ка журн. «Пам'ятки України»).

Олесь О. Твори: В 2 т. – К., 1990. – Т. 1: Поетичні твори. Лірика. Поза збірками. З неопублікованого. Сатира. – 959 с. – Із змісту: “Ми не кинемо зброї своєї...” : [Вірш про голов. символ західноукр. січового руху - червоний стяг] – С. 106.

Олійник Б.І. Парад перед Брамою Вічності. Марш п'ятої колони: [Вірші] / Б.І.Олійник // Основи. – К., 2005. – С. 343-344, 348.

Павленко А. “Ой, військо йде, короговці мають...”: [Черв. прапор в укр. нар. думках] / А.Павленко // Рад. Україна. – 1989. – 29 лип.

Письменна О.В. Українська символіка / О.В.Письменна // Позаклас. час. – 2003. - № 1. – С. 39 – 40.

Прапор // Ілюстрована енциклопедія історії України: В 3 т. /Авт. тексту О.Кучерук. – К., 2004. – Т. 1: Від найдавнішого часу до кінця 18 ст. – С. 163.

Прапор державний //Українська радянська енциклопедія: В 17 т. /Голов. ред. кол. М.П.Бажан, І.К.Білодід, В.Г.Бондарчук та ін. – К., 1963. – Т. 11. – С. 461.

Редько В.Г. Прапор / В.Г.Редько //Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С.Шемшученко, М.П.Зяблюк, В.Я.Гацій. – К., 2003. – Т. 5. – С. 54.

“Розлилися круті бережечки...”. “Ой пуцу я кониченька в саду...”: [Коз. та гайдам. пісні] //Народні перлини: Укр. нар. пісні /Упоряд. текстів та вступ. слово М.Стельмаха. – К., - 1971. – С. 55, 90.

Рус М. З рідного краю: Поезії 1898 – 1910 рр. /М.Рус. – Львів, 1910. – С. 3.

Сергійчук В.І. Доля української національної символіки /В.І.Сергійчук. – К.: Т-во “Знання” УРСР, 1990. – 48 с.

Скрипник В. «Червоне пішло – і аура змінилася у місті...»: [Синьо-жовте знамено, розміром 6 х 3 метрів – один з голов. експонатів вист. музейних реліквій Вінниці] /В.Скрипник //Голос України. – 2006. – 23 серп. – С. 11.

Слово о полку Ігоревім //Українська література: Хрестоматія для 9 кл. /Упоряд. Т.О.Харахоріна, В.С.Адаменко. – Донецьк, 2001. – С. 104 – 105.

У День незалежності над Альпами замайорить Державний прапор України: [Чл. укр. молодіж. скаут. орг. «Пласт» мають намір підняти Держ. прапор України на вершині гори Монблан] //День. – 2006. – 23 серп. – С. 2.

Шевченко Т.Г. Гайдамаки: [Поема] /Т.Г.Шевченко //Кобзар. – Х., 2001. – С. 131,138.

Шевчук В. Феномен Олекси Стороженка: До 200-річчя від дня народж.: [Поет. спадщина письм.] /В.Шевчук //Укр. культура. – 2005. - №11/12. – С. 39.

Шуст Р. Клейноди / Р.Шуст // Довідник з історії України (А - Я) /За заг. ред. І.Підкови, Р.Шуста. – К., 2002. – С. 620 - 621.

Юркова О. Це прапор – дивоцвіт: [Вірш про укр. прапор Ю.Загорського – Залети “Негода. Наче хвилі у Дніпрі...”] /О.Юркова //Голос України. – 2006. – 23 серп. – С. 10.

Якименко М. Провісник: [Сімнадцять років тому над робітн. сел. Мар'янівка, поблизу Берестечка, вперше замайорів синьо-жовтий прапор] /М.Якименко //Голос України. – 2006. – 23 серп. – С.10.

Сушинський Б. Сьогодні – День Державного прапора України: [Електрон. ресурс] // Одеські вісті. – Режим доступу: <http://izvestia.odessa.gov.ua>.

23 серпня – День Державного прапора України: [Електрон. ресурс] //Офіц. сайт міста Новая Каховка. – Режим доступу: <http://novakahovka.com.ua>.